

N:o 196.

Af herr **J. Bromée** i Billsta, i anledning af *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar af lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891.*

I gällande väglag af den 23 oktober 1891 föreskrives i 35 §, att »årligen skall vägsyn hållas af länsman med biträde af två nämndemän». På senare tiden lærer man från juridiskt håll kommit till den uppfattningen, att detta »biträde» af två nämndemän betyder, att dessa icke hafva något att säga vid synen annat än om länsmannen anser sig böra inhämta deras råd, men någon röst med i besluten skulle de ej äga. Denna uppfattning synes ock gillas i den nu till Riksdagen aflättna kungl. propositionen n:o 21 om förslag till vissa ändringar i sagda väglag, oaktadt den föredragande departementschefen, statsrådet Odelberg, tydligen anfört sin mening vara, »att beslutanderätten vid vägsyn icke bör tillkomma länsmannen allena». Genom hans allena beslutanderätt, säger herr statsrådet vidare, »skulle en väl stor makt och myndighet läggas i hans hand, och det måste då ofta inträffa, att det allmännas anspråk gent emot väghållarne gjordes gällande med en mer hänsynslös stränghet, än som egentligen kunde vara billig». Af dessa och andra anförda skäl anser herr statsrådet, att i förslaget såsom motvikt häremot bör tillerkännas nämndemännen beslutanderätt jämte länsmannen.

Skulle länsmännen vid vägsyner tillkomma ensam beslutanderätt, så inträffar det egendomliga förhållandet, att nämndemännen skola vara biträde åt den, som själf är biträde i vägväsendet, ty enligt 34 § väglagen — i hvilken icke föreslagits någon ändring — tillkommer det Konungens befallningshafvande att »öfvervaka vägarnes behöriga under-

håll och vidtaga därför erforderliga åtgärder» och »närmast under Konungens befallningshafvande utöfvas tillsynen öfver vägväsendet af kronofogden med *biträde af länsmän* och *fjärdingsmän*».

Farhågan att nämndemännen vid vägsyner icke kunna anses fullt opartiska, om personlig rösträtt skulle — såsom förut alltid varit vanligt — tillkomma dem, torde icke äga tillräckligt stöd vare sig af erfarenheten vid vägsyner eller från andra förrättningar, i hvilka de deltaga, emedan dessa, lika väl som någon annan, som har att deltaga i dom eller beslut, veta sin skyldighet att afträda från beslutet, om det gäller bestämmelser för eget vägskiiftes underhåll, eller dem, med hvilka de stå i jämsförhållande. På många orter är länsmanen jämväl väghållningsskyldig, till och med in natura, och har släktingar i distriktet, till hvilka han är jäfvig. Där så är, kan det väl ej anses lämpligt, att han ensam har bestämmanderätt vid vägsynen. Skall däremot bestämmanderätten vid vägsyner anses uteslutande tillkomma länsman, vore det ju enklast att helt och hållet befria de oafnönade nämndemännen, hvilka enligt lagförslaget icke hafva något att säga vid förrättningen, från ett »biträde», som i hufvudsak inskränker sig till skjutsbondetjänst.

Med hänsikt i öfrigt till alla både äldre och nyare lagbestämmelser och stadganden, hvilka föreskrifva nämndemännens deltagande i förekommande beslut, förefaller det, som om deras deltagande i besluten vid vägsyner borde kunna anses vara af lika stor vikt. Nu, mera än till förene, synes detta vara af behofvet påkalladt, då den ändringen i gällande väglag föreslagits, att vid syneförrättningen skall föras protokoll ej blott öfver förefunna brister, utan äfven att där skall antecknas det penningebelopp, hvartill kostnaden för bristernas afhjälpande uppskattas, hvilken uppskattning skall ligga till grund, om lega för vägens iståndsättande måste företagas.

På grund af hvad sålunda anförts, hemställes,

att Riksdagen för sin del ville besluta följande ändring i kungl. propositionen, att 35 § af lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 finge följande lydelse:

§ 35.

Årligen skall vägsyn hållas af länsman och två nämndemän. Sådan syn bör förrättas tidigt på våren

eller sent på hösten å tid, som antingen redan är eller, med afseende på skiljaktiga förhållanden, varder, efter landstingets hörande, af Konungens befallningshafvande bestämd för hela länet eller delar däraf.

Kungörelse om vägsyn skall minst åtta dagar före syneförrättningen och, där så ske kan, å två på hvarandra följande söndagar offentliggöras, och bör därvid bestämmas ej mindre dagen och timmen, då den på hvarje ställe tager sin början, än äfven huru stor del af vägen hvarje dag kommer att besiktigas.

Öfver syneförrättningen föres protokoll, hvori antecknas för hvarje vägloft befunna brister i vägunderhållet och det penningebelopp, hvartill kostnaden för deras afhjälpande af synemännen uppskattas.

Stanna synemännen i olika meningar, gälle hvad de flesta säga. Har hvar sin särskilda mening, gälle länsmannens.

Underrättelse om nämnda brister — — — emot lega afhjälpas (lika med förslaget i kungl. propositionen).

Kan ej lega af länsmannen — — — arbetets utförande (lika med förslaget i kungl. propositionen).

Tillfälliga emellan — — — bota skadan (lika med förslaget i kungl. propositionen).

Kostnad för väglagning — — — godkänner (lika med förslaget i kungl. propositionen).

Stockholm den 8 februari 1905.

J. Bromée.